



Pedagogisch Beleidsplan:

Inhoudsopgave

Voorwoord en even voorstellen	2
Inleiding en Visie	4
De naam en het logo	5
Hoofdstuk 1: De 4 pedagogische basisdoelen	6
Emotionele veiligheid	6
Persoonlijke competentie	7
Sociale competentie	8
Normen en waarden	9
Hoofdstuk 2: Pedagogische Werkwijze	10
Hoofdstuk 4: Spelen en activiteiten	16
Hoofdstuk 5: Eten	19
Hoofdstuk 6: Buiten Slapen	20
Hoofdstuk 7: Wasbaar luieren	21
Hoofdstuk 8: Jong ontmoet Oud	22
Hoofdstuk 9: Dragen	23
Hoofdstuk 10: De (jaar)feesten	24
Hoofdstuk 11: Professionalisering	28
Bronnenlijst	29

Voorwoord en even voorstellen

Beste lezer,

Graag wil ik mijzelf aan u voorstellen; mijn naam is Anna Marleen Bijkerk en ik bied professionele gastouderopvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar oud.

Voor u ligt het pedagogisch beleid van mijn gastouderopvang:

‘De kleine Groene wereld’.

In dit beleid is de wet- en regelgeving conform de Wet kinderopvang verwerkt.

Al vanaf mijn 4^e levensjaar wist ik dat ik met kinderen wilde werken. Zo had ik een deel van mijn slaapkamer omgebouwd tot kinderdagverblijf, en bracht mijn moeder mijn poppen binnen om zogenaamd naar haar werk te gaan. De hele dag zorgde ik dan met heel veel liefde voor de 'kinderen'. En aan het eind van de dag kon mijn moeder ze dan ook met een gerust hart weer ophalen.

Dit is wat ik later wilde. Het was mijn droom om ooit mijn kinderspel, in het echt te mogen ‘na spelen’.

In 2016 behaalde ik mijn diploma als gespecialiseerd pedagogisch medewerker.

Maar werken in een kinderdagverblijf was achteraf niet helemaal voor mij weg gelegd

Toch was het duidelijk dat ik met kinderen wilde werken, en 9 januari 2017 startte mijn allereerste registratie als gastouder aan huis.

Ik heb 6 jaar lang met ontzettend veel liefde en plezier gewerkt op verschillende plekken en bij verschillende gezinnen.

Sinds begin 2023 ben ik ZZP'er. Er kwam een officiële naam, mét logo. Ik bouwde een website en schreef een pedagogisch beleidsplan. Nog steeds was ik ontzettend blij en dankbaar dat ik dagelijks de zorg van verschillende kinderen op mij mocht nemen. Dat ik er met ontzettend veel liefde en plezier voor de kleintjes mag zijn, terwijl hun ouders vol vertrouwen en met een gerust hart naar hun werk gaan.

Maar die kinderdroom bleef kriebelen. Gastouder worden in mijn eigen huis. Mijn eigen groene, natuurlijke, bewuste opvang. Waarin ik me volledig kan focussen op de jongere doelgroep en nog mijn visie nog beter kan uitdragen.

Dus er kwam een nieuw huis, en daarmee ook een eigen opvanglocatie. Een plek waarin ik jonge kinderen mag gaan opvangen. Een plek waar baby's, dreumesen en peuters mogen komen spelen, leren, ervaren, ontdekken en zichzelf mogen zijn!

Leesbaarheid:

Om de leesbaarheid van dit beleidsplan te vergroten zijn bepaalde aanduidingen enkel in mannelijke vorm of in vrouwelijke vorm geschreven. Uiteraard kan wat in mannelijke vorm geschreven is, ook in vrouwelijke vorm gelezen worden en andersom. In de tekst van het beleidsplan wordt over ‘de ouders’ geschreven, hier worden uiteraard ook ‘de ouder’ of ‘de verzorger(s)’ mee bedoeld.

Inleiding en Visie

De kleine Groene wereld biedt groene kinderopvang met als grondslag de antroposofische visie. Veiligheid, geborgenheid, liefde, warmte en vertrouwen zijn de basis voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. De kleine Groene wereld vindt het belangrijk om actief te kijken en te luisteren naar kinderen en hen te stimuleren om hun eigen mogelijkheden te ontdekken.

Dit pedagogisch beleidsplan is er mede op gericht om bovenstaande visie te realiseren. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Bij mij mag en kan een kind helemaal zichzelf zijn. We respecteren iedereen zoals die is. Iedereen is verschillend en daarin zijn we allemaal gelijk. Respect voor elkaar en voor inclusiviteit vind ik heel belangrijk.
- In principe is ieder kind is welkom. (Mocht er een bepaalde hulp en/of zorgvraag zijn dan ga ik met de ouders in gesprek om te kijken of ik die hulp en/of zorg ook daadwerkelijk kan bieden.)
- Het welbevinden van kinderen staat bovenaan, dit is een voorwaarde voor de ontwikkeling. Ik richt me op wat er in de het kind omgaat, wat hem raakt en hem motiveert. Door daarbij aan te sluiten zal het kind betrokken zijn en kan het zich beter ontwikkelen.
- De kleine Groene wereld laat zich inspireren door:
 - **Rudolf Steiner** en zijn antroposofische visie op de ontwikkeling van jonge kinderen,
 - De pedagogische visie van **Emmi Pikler**,
 - **Maria Montessori** haar visie op het zelfstandig leren leren van kinderen,
 - De communicatieve opvoedingsstijl van **Thomas Gordon**;

(In hoofdstuk 2 worden bovenstaande visies nader toegelicht.)

*“Uit de geestelijke wereld
is dit kind tot ons neergedaald.
Wij zullen zijn raadselen doorgronden.
Van dag tot dag.
Van uur tot uur.”
~ Rudolf Steiner ~*

De naam en het logo

Eigenlijk hebben de 3 woorden 'klein', 'groen', en 'wereld'. Alle 3 hun eigen betekenis. En samen vormen ze mijn gastouderopvang:

'De kleine Groene wereld'

'Klein'

Tijdens mijn werk als gastouder zorg ik voor jonge kinderen. Ik doe bewust geen BSO opvang zodat ik me volledig kan richten op de leeftijdsfasen en ontwikkeling van baby's, dreumesen en peuters!

Ook ben ik over het algemeen maar een relatief klein moment van hun leven bij ze. Maar wel een erg belangrijk moment. Ik ben er in de periode dat ze opgroeien en zich het hardst ontwikkelen.

'Groen'

Groen staat voor een groene opvang. Met veel natuurbeleving en veel buiten. Spelen en ravotten en genieten van alles om ons heen. Alle elementen in alle seizoenen van de natuur verkennen en ontdekken. Dankbaar zijn voor alles wat de natuur ons biedt. De kleine groene wereld is ook een officiële 'groene kinderopvang locatie' van Stichting Groen Cement. Groen staat voor mijn natuurlijke, bewuste en antroposofische visie op de kinderopvang.

'Wereld'

Als ik voor kinderen mag zorgen, dan mag ik hun persoonlijke wereldje binnengaan. Ik mag proberen hun vertrouwen te winnen, om er op die manier voor te kunnen zorgen dat zij zich gehoord, gezien en gevoeld voelen. Ook mag ik ze helpen hun wereld te verbreden. Ik mag ze waardevolle dingen leren en ze tot nieuwe inzichten te laten komen. Zo hoop ik te kunnen bijdragen aan een fijne, warme, liefdevolle omgeving in hun wereldje. Waarin zij onbezorgd mogen opgroeien tot betrokken mensen die om zichzelf, en om anderen geven. Met liefde en respect voor de natuur en de wereld om hun heen.

In het logo zie je deze 3 dingen terug. De groene tak, de kleine kinderen en de ronde wereld. Overigens is de wereld in mijn logo niet groen, maar in regenboogkleuren. Die staan voor respect en inclusiviteit. En daarnaast is het logo is groot en deels in aquarel. Dat staat voor creativiteit, samen schilderen. Activiteiten doen, en mooie herinneringen maken.

En ook al herinneren de kinderen zich mij, en de opvang die ik ze bied, later misschien niet meer. Dan hoop ik toch dat zij net op een andere manier zijn opgegroeid, dan wanneer ze mij niet hadden gekend. Omdat ik een liefdevol stukje GROEN mocht zijn, in een KLEIN stukje van hun unieke WERELD.



Hoofdstuk 1: De 4 pedagogische basisdoelen

In de wet kinderopvang staan vier pedagogische doelen beschreven: emotionele veiligheid, persoonlijke competenties, sociale competenties en waarden en normen. Dit hoofdstuk geeft per pedagogisch doel uitleg en beschrijft hoe deze doelen bij De kleine Groene wereld in de praktijk vormgegeven worden.

De 4 pedagogische basisdoelen zijn:

- *Emotionele veiligheid*
- *Persoonlijke competentie*
- *Sociale competentie*
- *Normen en waarden*

Emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid draagt bij aan het welbevinden van het kind. Als er geen emotionele veiligheid is, is het lastig om de andere pedagogische doelen te realiseren.

Kinderen ervaren emotionele veiligheid wanneer er wordt gereageerd op zijn signalen en behoeftes.

Zelf vind ik het ontzettend belangrijk dat een kind zich veilig genoeg voelt om zijn emoties, zoals blijdschap, verdriet, boosheid en frustratie, te tonen.

Kinderen weten dat ik er altijd voor hen ben en kunnen en mogen met alles bij komen. Het kind heeft een vertrouwensband met mij.

Het bieden van consequente regels, duidelijke grenzen en herhaalde gewoontes helpen het kind om een gevoel van veiligheid te ontwikkelen.

Aan de emotionele veiligheid van het kind draag ik bij door:

- Een veilige en open sfeer te creëren
- Een warme en liefdevolle benadering
- Het kind te laten weten dat hij bij mij al zijn emoties kwijt kan.
- Het kind te accepteren en te waarderen
- Het kind herhaalde, herkenbare gewoontes te bieden.
- Grenzen te stellen en regels te bieden.

Persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie worden persoonskenmerken bedoeld. Zoals veerkrachtig, zelfstandig, flexibel, creatief en vol zelfvertrouwen zijn. Deze kenmerken stellen kinderen in staat om in verschillende situaties, allerlei soorten problemen op de juiste manier aan te kunnen pakken.

Mijn doel is dat kinderen bij De kleine Groene wereld de kans krijgen om ruimdenkend en met een open blik op groeien. Zodat ze kunnen opgroeien tot een uniek en volwaardig mens.

Tijdens de opvang worden de kinderen zoveel mogelijk vrij gelaten om op hun eigen tempo te kunnen groeien en ontwikkelen. Waar mogelijk wordt er ingespeeld op de interesses en de ontwikkeling van het kind. Aan de hand daarvan bied ik activiteiten aan die aansluiten bij de belevingswereld van het kind. Op deze manier word ieder kind gestimuleerd om zich steeds verder te ontwikkelen op zijn eigen niveau.

Bij De kleine Groene wereld worden de kinderen zoveel mogelijk gestimuleerd om dingen zelf te doen. Waar nodig wordt er bijgestuurd of voorgedaan zodat het kind uiteindelijk leert hoe hij zelfstandig dingen kan doen. Er is veel ruimte voor activiteiten waarbij kinderen de kans krijgen om zelf ontdekkend te leren.

Jonge kinderen leren door nabootsing en als gastouder heb ik dus ook een voorbeeldfunctie. Hierin vind ik het belangrijk om niet 'boven de kinderen te staan', maar om samen met de kinderen 'onderweg te zijn'. We zijn samen een team. We helpen elkaar waar dit nodig is en we laten los waar dit mogelijk is.

Aan de persoonlijke competentie van het kind draag ik bij door:

- Het kind, op zijn eigen niveau, zoveel mogelijk zelf te laten doen. En hem daar in te stimuleren en te motiveren.
- Een voorbeeldfunctie te zijn voor de kinderen.
- Het kind te helpen waar dit nodig is, en los te laten waar dit kan.
- Veel uitleg te geven, zodat situaties begrijpelijk worden.

Sociale competentie

De ontwikkeling van sociale competenties gaat met name over sociale kennis en vaardigheden, zoals communiceren en samenwerken. Maar ook het aangaan van conflicten met anderen en het bedenken van oplossingen hierin. Het is belangrijk om hier op jonge leeftijd al mee bezig te zijn. Het aanleren van deze sociale competenties zorgt ervoor dat het kind leert om hier op latere leeftijden bewuster mee om te kunnen gaan.

Tijdens de opvang wordt er aandacht besteed aan het delen van het speelgoed en het samen spelen met elkaar. Er wordt veel uitgelegd over wat gewenst en ongewenst gedrag is. En wat voor invloed bepaald gedrag kan hebben op de gemoedstoestand van iemand anders. Net zoals bij de persoonlijke competentie, heb ik hier als gastouder een voorbeeldfunctie in.

Tijdens de opvang hebben de kinderen veel contact met leeftijdsgenootjes. We leren van en met elkaar. En we helpen elkaar als dit kan. Er wordt bijvoorbeeld geleerd dat we samen het speelgoed opruimen en elkaar kunnen helpen. Sociaal zijn en respect hebben voor iedereen in de opvang maar ook naar andere mensen en dieren. Ook zoeken we regelmatig sociale contacten op buiten de deur. We gaan bijvoorbeeld naar de bibliotheek, de supermarkt, de speeltuin of de kinderboerderij. We gaan op bezoek bij oudere mensen. Of we spreken af met een collega gastouder en diens gastkinderen.

Aan de sociale competentie van het kind draag ik bij door:

Veel met elkaar te doen. Het kind leert hierdoor plezier te hebben met anderen en rekening met elkaar te houden.

- Voor een positieve sfeer te zorgen.
- De kinderen leren en stimuleren om elkaar te helpen.
- Dingen op te lossen door te praten met elkaar, veel uit te leggen, en het kind te leren omgaan met conflicten (Volgens de methode van Thomas Gordon, zie pagina 10.)

Normen en waarden

Normen en waarden zijn voor ieder mens anders. Wat iemand belangrijk vindt of niet, is voor iedereen anders. Bij de opvoeding van het kind spelen normen en waarden een belangrijke rol. Via verbale en non-verbale communicatie laten mensen blijken wat ze van een situatie vinden. Dit geldt ook voor kinderen. Het oppikken van deze communicatie bij kinderen is erg belangrijk. Daardoor raak ik als gastouder meer in verbinding met het kind en kan ik inspelen op de wensen en behoeften van het individu. Op deze manier wordt de ontwikkeling van het kind gestimuleerd.

Ik leer de kinderen wat wel en niet mag en geef ze hierbij ook uitleg over waarom bepaalde dingen wel of niet mogen. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen probeer ik ze dit bij te brengen. Ik laat kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met omgangsvormen in onze samenleving.

Het is belangrijk dat kinderen leren om met respect met elkaar om te gaan en ieder in zijn waarde te laten. Zo leren we dat ieder kind zelf mag spelen met wat hij wil en dat hij dit mag doen zonder dat iemand anders dat raar vindt of moet lachen. Op deze manier wordt er in kleine simpele stapjes geleerd wat normen en waarden zijn en hoe we elkaar respecteren in de maatschappij.

Het doel is dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot kritische denkers die creatief zijn, goed samen kunnen werken, problemen kunnen oplossen en verantwoordelijkheid kunnen nemen. Dat ze opgroeien tot betrokken mensen die om zichzelf én om anderen geven.

Aan de waarden en normen van het kind draag ik bij door:

- Behulpzaamheid: Help elkaar waar nodig.
- Betrokkenheid: Weet wat er speelt en wees geïnteresseerd.
- Eerlijkheid: Wees altijd eerlijk en oprecht.
- Enthousiasme: Heb plezier in wat je doet.
- Gelijkwaardigheid: Behandel iedereen gelijk.
- Gezondheid: Zorg voor een gezonde omgeving.
- Professionaliteit: Wees professioneel in je handelen.
- Respect: heb respect voor jezelf en elkaar.
- Samenwerking: Werk positief samen met elkaar.
- Veiligheid: Zorg voor een veilige omgeving.

Respect is de zuiverste vorm van liefde
~ Emmi Pikler ~

Hoofdstuk 2: Pedagogische Werkwijze

De kleine Groene wereld kiest niet expliciet voor één vaststaande pedagogische werkwijze. Er zijn meerdere pedagogische visies waar De kleine groene wereld zich heel goed in kan vinden. En waardoor ik mij dan ook graag laat inspireren. Deze visies sluiten echter wel mooi op elkaar aan.

- Rudolf Steiner en zijn antroposofische visie op de ontwikkeling van jonge kinderen;
- De pedagogische visie van Emmi Pikler.
- Maria Montessori haar visie op het zelfstandig leren leren van kinderen.
- De communicatieve opvoedingsstijl van Thomas Gordon;

Hieronder worden bovenstaande visies nader toegelicht.

Rudolf Steiner en zijn antroposofische visie op de ontwikkeling van jonge kinderen

Rudolf Steiner was een Oostenrijks Filosoof en wetenschapper. Hij is bekend geworden als grondlegger van de antroposofie.

Een belangrijk uitgangspunt van Rudolf Steiner is dat elk kind uniek is en de gelegenheid moet krijgen om zich volledig te ontplooien. Ieder kind is uniek en heeft zijn eigen talenten. Bij De kleine Groene wereld staat daarom de individuele ontwikkeling van het kind centraal. Het doel is om een omgeving te creëren waarin het kind gemotiveerd wordt om zich te kunnen ontwikkelen in zijn eigen tempo. Hierdoor zal het kind rustiger en meer in balans in het leven staan. Ik zal dan ook nooit stimuleren om iets te doen waar ze nog niet aan toe zijn. Gras groeit niet harder door eraan te trekken, maar door het goed te verzorgen met water en voedingsstoffen.

Als een kind zich veilig voelt, kan hij zichzelf én de wereld gaan ontdekken. Geborgenheid en uitnodigen tot ontdekken zijn dan ook twee dingen die aan de basis staan van de antroposofische leer.

Rust, ritme, spel, de natuur en de seizoenen en de jaarfeesten zijn belangrijke elementen in de antroposofische kinderopvang.

We werken met natuurlijke, waarachtige, materialen zoals wol, steen, hout of bijenwas. Je zal bij de kleine groene wereld (op misschien een kleine uitzondering na) dus ook geen plastic speelgoed tegenkomen.

Op die manier leren kinderen hoe de natuur in elkaar zit en tegelijkertijd wordt de zintuiglijke ontwikkeling gestimuleerd; een houten speelgoed auto is zo zwaar als hij er uit ziet. Een speelgoedauto van plastic weegt 'niets'.

Ook expressie en fantasie spelen een belangrijke rol. Het kind leert zich uiten en ontwikkelt zich tot een creatief mens. Alles wat het kind doet, is vrije expressie. We zijn veel buiten in de natuur. Weer of geen weer, er is altijd ruimte om buiten te spelen. Het mooie is juist om de seizoenen met al zijn elementen, met alle zintuigen te ervaren.

Ook vier ik samen met de kinderen de antroposofische jaarfeesten. Hoe ik dit vorm geef lees je in hoofdstuk 8.

De pedagogische visie van Emmi Pikler

Emmi Pikler was een Hongaars-Zwitserse kinderarts en pedagoog. De pedagogiek van Emmi Pikler richt zich met name op baby's en jonge kinderen. Respectvolle verzorging, vrije beweging en vrij spel zijn de sleutelwoorden in de visie van Emmi Pikler. De pedagogiek van Emmi Pikler is bij De Kleine Groene Wereld terug te zien in de werkwijze.

Het creëren van een warme band tussen de gastouder en het kind is van groot belang voor het gevoel van veiligheid. De veiligheid en hechting is de belangrijkste voorwaarde voor het kind om zich te kunnen ontwikkelen.

De verzorgingsmomenten spelen hierin dan ook een belangrijke rol. Tijdens deze momenten is er volop interactie tussen mij en het kind. Op deze momenten leer ik het kind goed kennen: Wat vindt het prettig, wat heeft het nodig, wat wil het kind. Zo kan een veilige hechting ontstaan.

Tijdens het vrij spel krijgen de kinderen de kans om in hun eigen tempo te leren en ontdekken. Zo leren ze beter rollen, zitten, kruipen, staan, praten, denken en leren. Ik zal bijvoorbeeld nooit een kind zittend neerzetten, op het moment dat hij nog niet zelfstandig tot zit kan komen. Ze mogen het écht zelf doen en zelf ervaren. Op die manier is de succeservaring ook groter, en dit is weer heel goed voor het zelfvertrouwen van het kind.

Elke jong kind heeft vrijheid nodig om te bewegen, letterlijk en figuurlijk. Vrij spel heeft een positieve invloed op het gevoel van autonomie van het kind: hij kan zelf bepalen waarmee hij speelt en hoe lang. Zo ontdekt hij zijn interesses, voorkeuren, mogelijkheden en grenzen.

Maria Montessori haar visie op het zelfstandig leren van kinderen.

Volgens de visie van Maria Montessori, gaan wij er bij De kleine Groene wereld vanuit dat ieder kind de drang in zich heeft om zich te ontwikkelen. Rekening houdend met dat ieder kind dit doet in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Afhankelijk van individuele aanleg en temperament.

Kinderen hebben uit zichzelf een sterke behoefte om zich te ontwikkelen, om nieuwe dingen te ontdekken en te leren. Dat uit zich in een natuurlijke belangstelling van kinderen. Wij vinden het daarom belangrijk dat kinderen vanuit eigen motivatie werken. En dus niet opgelegd door de pedagogisch medewerker.

De kinderen leren om hun bewegingen in te schatten. En om hun handelen te ontwikkelen, passend bij de situatie. Fysiek betekent dit dat de motoriek zich op deze manier verfijnt. Bijvoorbeeld het schoonmaken van de (eigen) tafel is voor het kind een indirecte voorbereiding op de schrijfbeweging. Het kind leert logisch handelen door de volgorde van werken. Door af te maken waar het kind aan begonnen is, leert het verantwoordelijkheid te dragen. Door het materiaal op de juiste plaats terug te zetten het kind bijvoorbeeld sociaal handelen.

De opvangruimte is voor het kind overzichtelijk en herkenbaar. Alles heeft zijn vaste plek. Deze structuur geeft het kind innerlijke veiligheid. Dit veilige en positieve referentiekader nodigt kinderen uit verder op ontdekkingstocht te gaan. De kinderen worden betrokken bij het verzorgen van de eigen omgeving. (Bijvoorbeeld het netjes maken van de speelgoed kast, of het helpen opbouwen van de seizoenstafel.) Op die manier raken zij verbonden met hun omgeving en maken zij deze eigen. Kinderen vinden het leuk om binnen hun mogelijkheden zorg te leren dragen voor hun omgeving en leefwereld.

*Help mij het zelf te doen
~ Maria Montessori ~*

De communicatieve opvoedingsstijl van Thomas Gordon

Thomas Gordon was een Amerikaanse kinderpsycholoog, die een methode heeft ontwikkeld voor een goede communicatie tussen opvoeders en kinderen.

Het gaat om een eerlijke, open houding van gelijkwaardigheid, acceptatie en respect voor de ander. Dit betekent dat ik actief luister en kijk naar het kind om inzicht te krijgen in zijn gedrag en behoeften. Het doel is om ieder kind met zijn of haar mogelijkheden te begeleiden naar zelfstandigheid, zodat het in staat is eigen keuzes te maken. Een kind wordt geaccepteerd ongeacht zijn gedrag; het kind mag er zijn. Zo kan er een relatie ontstaan waarin een kind kan groeien en zich kan ontwikkelen.

Kenmerken van de Gordon Methode zijn:

- Luisteren, op een manier dat het kinderen zich begrepen voelen.
- Praten, op een manier dat het kinderen jouw begrijpen.
- Conflicten oplossen, op een manier dat je niemand verliest.
- Afspraken maken, op een manier dat iedereen zich er aan houdt.

Met als gevolg:

- meer begrip (bij opvoeder en kind)
- Meer geduld (voor elkaar)
- Een betere Sfeer
- Betere oplossingen, minder conflicten
- Meer gevoel van verantwoordelijkheid bij het kind
- Positief zelfbeeld bij het kind

Ik luister actief naar de kinderen. Dit betekent dat ik oog heb voor het kind en zijn persoonlijkheid. Ik laat merken dat zijn emotie er mag zijn, maar bijvoorbeeld ook dat ik zijn boosheid en het verzet begrijp.

Een conflict tussen kinderen word bijvoorbeeld aangegaan met de intentie om het op te lossen in overleg. Zodat beide partijen hierin gezien worden.

Het is hierbij belangrijk dat er reële eisen worden gesteld aan een kind en dat kinderen verantwoordelijkheden krijgen die ze aan kunnen. Het kind krijgt de ruimte om zelf problemen op te lossen. Ook bij conflicten met kinderen onderling zal geprobeerd worden de kinderen het zoveel mogelijk zelf op te laten lossen met respect voor elkaar.

Zo wordt de verantwoordelijkheid, de zelfwaardering en het zelfvertrouwen van het kind gestimuleerd. Dit betekent niet dat ik als volwassene al het gedrag van het kind klakkeloos accepteer. Waar nodig neem ik wel de leiding en de verantwoording. Hierin ben ik duidelijk tegen de kinderen over wat wel mag en wat niet.

Ik gebruik in mijn contact met het kind ik-boodschappen. Ik vertel wat ik van iets vind en hoe ik me daaronder voel. Ik stel me open op en ben duidelijk in wat ik vind en waarom. Een ik- boodschap geeft geen beoordeling van de persoon aan wie de boodschap gericht is maar beschrijft het gedrag en de consequenties.

*Wanneer luisteren om te reageren
overgaat in luisteren om te begrijpen
ontstaat er echt contact.
~ Dalai Lama ~*



KINDEROPVANG
DE KLEINE GROENE WERELD

Hoofdstuk 3: De opvanglocatie / groepsgrootte

De kleine Groene wereld vangt kinderen op in een vertrouwde omgeving in Marum. Een klein, dorpje met een gezellig centrum maar ook met voldoende groen in de buurt.

Kinderen worden via de achterdeur gebracht. In de bijkeuken worden de jassen opgehangen, de schoenen/laarzen uitgetrokken en eventuele slofjes aangedaan. De hele begane grond is de opvangruimte. Hier is voldoende ruimte voor vrij spel, en groepsactiviteiten. Eten doen we gezamenlijk aan de grote tafel. Ook is er beneden een commode voor de persoonlijke verzorging van de kinderen.

De kleine Groene wereld heeft een ruime, groene tuin. Die uitdaagt om te spelen, rennen, ravotten en ontdekken. Ook wonen er een stelletje gezellige kippen in onze tuin. De kinderen mogen helpen met voeren en samen halen we de eitjes uit het hok. Verder staat er een appelboom in het midden van de tuin, is er een wilgentipi en een modderkeuken. Ook staan er buitenbedjes in de tuin, waarin de kindjes heerlijk buiten hun dutje kunnen doen. Daarnaast heeft De kleine Groene wereld ook nog een eigen moestuin in het volkstuintjescomplex in Marum.

Bij de Kleine groene Wereld komen alleen jonge kinderen. Omdat er geen oudere kindjes bijkomen, kan ik me volledig richten op deze jonge doelgroep en goed inspelen op hun behoeftes.

Dit betekent ook dat er per dag in totaal maximaal 6 kinderen tegelijk worden opgevangen. Daarnaast geldt:

Er mogen maximaal 5 kinderen tot 4 jaar tegelijk worden opvangen.

Er mogen maximaal 4 kinderen tot 2 jaar tegelijk worden opvangen.

Er mogen maximaal 2 baby's (tot 1 jaar) tegelijk worden opvangen.

Hoofdstuk 4: Spelen en activiteiten

*Creatief werk is nog nooit tot stand gekomen,
Zonder fantasierijk te spelen.*

~ Carl Gustav Jung (1875-1916) ~

Binnen

Jonge kinderen leren door te spelen. Door te ontdekken, oefenen en imiteren. Spel is het begin van leren. Spel is belangrijk voor de brede ontwikkeling van jonge kinderen. In het spel gebruiken de kinderen vaardigheden en komen alle ontwikkelingsgebieden samen. Spelen is niet alleen leuk, je leert door te spelen ook hoe je sommige problemen kunt oplossen en om te gaan met andere kinderen.

Het vrije spel is voor het kind *geen doel, maar een middel*. Voor een kind is spel een manier om de wereld te ontdekken, zichzelf te leren kennen en om opgedane ervaringen te verwerken. Dit doet een kind onbewust.

Jonge kinderen leren van concreet naar abstract. Dus letterlijk eerst handelen met zoveel mogelijk materiaal en daarna pas op het platte vlak. Ze leren met al hun zintuigen door te experimenteren én door te doen.

Het aanbod aan spel en speelmaterialen is gericht op de leeftijd van de kinderen die bij De kleine Groene wereld komen. En is er enkel speelgoed van waarachtig materiaal zoals hout of wol. Bij de kleine groene wereld vind je geen plastic speelgoed met knopjes, licht en geluid.

En dat heeft meerdere redenen:

Behalve het inslikken van kleine onderdelen, is eigenlijk gewoon het kauwen en sabbelen op plastic soms al niet helemaal veilig. En dat is nu eenmaal wat kindjes doen. Het speelgoed speelgoed wat ik in de opvang heb, van hout, wol, zijde of katoen, bevat geen giftige stoffen. Het is gemaakt en behandeld met natuurlijke materialen dus veel veiliger voor het jonge kind.

De geur, de textuur, het gewicht en het geluid van hout stimuleert de ontwikkeling van de zintuigen. Daarnaast nemen natuurlijke materialen zoals hout of wol de lichaamstemperatuur aan. Zodat het lekker warm aanvoelt. Fijner als dat kille plastic.

Veel van het (houten) speelgoed wat ik in de opvang heb, is 'open ended'. Het is niet tot in het allerkleinste detail afgewerkt. En stimuleert daardoor de creativiteit en fantasie van het kind. In tegenstelling tot plastic speelgoed, met felle kleuren, licht en geluid, en maar één duidelijk doel. (Een plastic speelgoedtelefoon is bijvoorbeeld enkel en alleen een telefoon. Een houten blok kan een telefoon zijn, maar ook nog zo veel andere dingen!) Het felgekleurde plastic speelgoed is ideaal om de aandacht van het kind te trekken, maar kinderen zijn er snel op uitgekeken. Want iets bijleren of de creativiteit aanspreken doet dit speelgoed meestal niet.

De samenstelling van plastic speelgoed, én het productieproces ervan, hebben een veel grotere impact op het milieu én op de gezondheid dan dat van houten speelgoed. Bij de productie van plastic speelgoed komen schadelijke stoffen vrij, bij het maken van houten speelgoed niet.

Dus, Geen plastic (speel)materialen hier. Maar wat hebben we dan wel.
Onder andere:

- Open einde speelgoed, van bijvoorbeeld grimmis.
- De houten dieren van Holtzinger
- Een houten treinspoor met treintjes
- Wobbel én Pikler driehoek
- Zonnekindpoppen van natuurlijke materialen
- Speelzijde
- Een playstand met speelmaterialen passend bij het seizoen of jaarfeest.
- Creatieve materialen zoals bijenwas en stockmar nat-in-nat verf

Buiten

Bij De kleine Groene wereld is buiten spelen, in de natuur, enorm belangrijk. Elke dag, elke maand, en elk seizoen valt er wel weer iets anders te beleven. Buiten is het échte leven. Waar we samen veel dingen zien, horen, voelen, ervaren, en leren. En waar kinderen volop de mogelijkheid krijgen om te bewegen, te ontdekken en zich te ontwikkelen.

We zijn dagelijks minimaal 1,5 uur buiten (en meestal nog meer). Óók bij regenachtig weer. Slecht weer bestaat namelijk niet, slechte kleding wel!

Ik gun het ieder kind dat hij vies mag worden bij het buitenspelen. Buitenspelen is genieten van zand, modder, klimmen, klauteren, vallen en weer opstaan. Hier leert een kind van. Hoe kan een kind weten dat brandnetels prikken als alles wordt weggemaaid? Hoe kan een kind weten dat een sloot nat is als je er nog nooit in gevallen bent? Dit mogen de kinderen van mij zelf ontdekken. Dat risico's bij het leven horen en niemand is schuldig aan een blauwe plek. Uiteraard zorg ik wel voor een goede balans tussen zelf ontdekken en leren, en veiligheid.

Over het algemeen weten kinderen zelf heel goed wat zij wel of niet aankunnen en zullen dus ook geen gevaarlijke activiteiten doen waar ze nog niet aan toe zijn. Ook dit is een reden dat ik kinderen vaak veel zelf laat doen. Zo leren zij zichzelf goed kennen, weten wat hun eigen grenzen zijn en krijgen ze meer zelfvertrouwen. Als je kinderen gaat helpen met dingen waar zij nog niet klaar voor zijn, weten ze op een gegeven moment niet meer wat ze wel of niet kunnen. En pas dan wordt het gevaarlijk.

We doen regelmatig buitendagjes. Waarbij we een overgroot deel van de dag volledig buiten zijn. We gaan dan bijvoorbeeld naar het bos, waar we heerlijk de hele dag in de natuur vertoeven. Ik beschik over een tarp, zodat we op elke plek een veilig en beschut plekje kunnen maken. Eten en slapen doen we dan ook gewoon in de natuur. (Voor meer informatie over het buiten slapen, zie hoofdstuk 7.)

In onze eigen tuin zijn er ook genoeg buitenavonturen te beleven. De kleine Groene wereld heeft een ruime groene tuin waarin veel te ontdekken valt. Zo kunnen kinderen zich bijvoorbeeld verstoppen in de wilgentipi, balanceren over de autobanden en soepjes maken in de modderkeuken.

Ook zijn er zijn kippen aanwezig. De kinderen mogen ze voeren, knuffelen en de eitjes uit het hok halen.

In de tuin zijn ook verschillende eetbare bomen, planten en bloemen te vinden waar we samen zorg voor dragen. Zaaien, water geven, overpoten, onkruid wieden, oogsten, proeven en eten.

Ook maak ik regelmatig leuke en leerzame uitstapjes met de kinderen.

Bijvoorbeeld naar de bibliotheek, de supermarkt, de melktap, de (kinder)boerderij, het park het zwembad, de speeltuin, dierentuin, etc.

Hoofdstuk 5: Eten

Goed eten en gezonde voeding is voor jonge kinderen erg belangrijk om te kunnen groeien en zich te ontwikkelen. De kleine Groene wereld streeft er dan ook naar om samen met de kinderen zo gezond en gevarieerd mogelijk te kunnen eten. Bij De kleine Groene wereld wordt groot en deels biologische voeding aangeboden.

Ik werk volgens de Kleintjes/Rapley - methode. Het principe van deze methode is dat het kind geen gepureerd voedsel krijgt, maar dat alles in hele stukken aan het kind gegeven word. Het kind krijgt op die manier de ruimte om het eten te zien, te voelen, te ruiken en te proeven. En ze proeven dan niet alleen de smaak, maar leren ook om de verschillende structuren van het voedsel te (her)kennen.

Ook geef ik baby's past vaste voeding vanaf de leeftijd van 6 maanden. Omdat de darmen van een baby pas rond die leeftijd voldoende zijn gerijpt om grote voedingsstoffen en hele eiwitten goed te verwerken en te weren. Daarnaast produceert het lichaam van een baby pas rond 6 maanden voldoende enzymen om vaste voeding goed te verteren.

Zelfstandig rechtop kunnen zitten is een absolute harde voorwaarde om, na 6 maanden, te kunnen starten met vaste voeding. Om deze redenen:

- **Optimale slikreflex:** Als een baby rechtop zit, werkt de slik- en kokhalsreflex het meest effectief om verslikking te voorkomen.
- **Actief hoesten:** Mocht een stukje voedsel te ver naar achteren schieten, kan een rechtop zittende baby dit krachtig zelf naar voren hoesten of kokhalzen. Belangrijk is dan ook dat de voeten op een stabiele ondergrond staan.
- **Geen zwaartekracht tegen:** In een liggende of half-onderuitgezakte houding valt voedsel door de zwaartekracht sneller naar achteren in de keel, wat levensgevaarlijk is.
- **Core-stabiliteit:** De spierkracht die nodig is om de romp stabiel te houden, is direct gekoppeld aan de spierbeheersing in de mond en keel om voedsel te verwerken.

Voeden op verzoek is de basis van het gehele voedingsbeleid, zowel vóór als na de grens van 6 maanden. Een baby mag zelf bepalen wanneer en hoeveel hij drinkt, dit instinctieve zelfregulerende vermogen ook gebruikt bij het eten van vaste stukjes voeding. Tot 1 jaar is melk (borstvoeding of kunstvoeding) de basis. Ik bied tot de leeftijd van 1 jaar dus ook altijd eerst de fles aan, en daarna pas vaste voeding. Dat voorkomt dat een hongerige baby gefrustreerd raakt tijdens het ontdekken van vast voedsel.

Daarbij vind ik het heel belangrijk om kinderen niet te dwingen om te eten. Ik stimuleer ze om het (nieuwe) voedsel te proeven. Maar ik stop eten niet geforceerd in het mondje van een kind. Hierbij let ik op de signalen die het kindje aangeeft. De maaltijd is een fijn en gezellig moment samen. Kinderen bepalen dus ook zelf wanneer zij genoeg hebben. Ik heb hierbij respect voor de autonomie van het kind. Het kind heeft altijd de regie over wat hij wel of niet eet en hoeveel. Zodra de baby signalen van verzadiging laat zien (hoofd wegdraaien, fles uit de mond duwen), stopt de voeding direct.

Water of slappe kruidenthee geef ik pas vanaf de leeftijd van 11 maanden. De niertjes van een baby zijn tot de eerste verjaardag nog volop in ontwikkeling. Grote hoeveelheden water kunnen de nieren overbelasten, wat kan leiden tot een verstoorde elektrolytenbalans (watervergiftiging). Met melk (borstvoeding of kunstvoeding) krijgt een kindje altijd de juiste balans tussen vocht en mineralen binnen. Daarnaast ligt de focus tussen de 6 en 11 maanden puur op het leren kauwen, doorslikken en ontdekken van vaste texturen (groente, fruit, granen). Extra drinken leidt op dat moment alleen maar af van het leerproces aan tafel. Vanaf 11 maanden kan de hoeveelheid melk afnemen. Dan pas ontstaat er écht ruimte voor oefenslokjes water of slappe kruidenthee. Oefenen met drinken doen we in de opvang direct uit een gewoon open glaasje. Voor een gezonde mondmotoriek. Ik gebruik in de opvang dus geen tuit- of rietjesbekers o.i.d.

Over het algemeen eten we 's morgens en 's middags fruit met thee of water. Het fruit maak ik op een monkey-platter (soms ook met rozijntjes/nootjes/o.i.d. erbij). Op deze manier kunnen de kinderen goed de verschillen tussen de verschillende soorten fruit zien, en kunnen zij zelf kiezen wat zij willen nemen. Tussen de middag eten we gezamenlijk een boterham met melk. Ook maak ik regelmatig een soepje of pannenkoekjes, koken we eitjes van de kippen uit de tuin of eten we uit de moestuin! Na het middagdutje zorg ik voor een gevarieerd 4-uurtje.

Bij bijzondere gelegenheden is het natuurlijk heel leuk om een keer iets extra's te eten. Een wit taartje met Pinksteren, appelmoes van zelf geplukte appels tijdens Sint Michaël, pompoensoep met Sint Maarten, zelfgemaakte pepernoten bij Sinterklaas, een kerstkransje bij kerst en met Oud & Nieuw lekker samen kniepertjes bakken!

Hoofdstuk 6: Buiten Slapen

Voordat ik de kinderen naar bed breng zorg ik er voor dat er rust is. Als ik kinderen naar bed breng, doe ik dit zorg en aandacht zodat een kind gerust kan gaan slapen. Ik leg de kinderen in hun eigen bedje en dek het liefdevol toe. Vaak zing ik nog een liedje of vertel ik een versje.

Een dag in de opvang geeft meer prikkels en indrukken dan thuis. En dit kost de nodige energie. Dus naast alle avonturen zullen alle kindjes af en toe hun batterijen moeten opladen.

- Bij baby's kijk ik vooral naar de slaapbehoeften van het kind. En ook naar de mogelijkheden binnen de groep/activiteiten.
- Voor de dreumessen/peuters/kleuters geldt; tussen de middag gaan álle kinderen slapen/rusten. Een dag in de opvang geeft meer prikkels en indrukken dan thuis. En dit kost de nodige energie. Dus zullen alle kindjes hun batterijtjes moeten opladen. Dit gebeurt door een verplicht rustmomentje na de lunch (+/- 12.30); even liggen en slapen, in bed.
- Voor de peuters vanaf 3,5, en als zij niet meer zelf in slaap vallen, kan dit ook met een rustmoment in een knus hoekje van de woonkamer (bijvoorbeeld op de wobbel op een schapenvachtje) met een boekje of knuffel. Maar niet spelend, of rondlopend (door de kamer). Écht even ontprikkelen en een rustmomentje dus.

Naast buiten ravotten, rennen, ontdekken, leren en spelen. Slapen we de kinderen in de opvang ook buiten. De kinderen slapen in de speciale buitenslaaphuisjes; Lutje Potjes. (Of bij uitstapjes in de Deryan Slaaptentjes.)

De meeste kindjes slapen enorm goed buiten. Met het geruis van de wind, het kabbelen van het water, of het gezang van de vogeltjes op de achtergrond. Daarbij is het heel erg gezond om in de frisse buitenlucht te slapen. En met een fijne warme slaapzak, een warme wollen deken en op een warm schapenvachtje, is dit zelfs in de herfst of in de winter niet te koud!

Je zou misschien verwachten dat kinderen vaker buiten slapen in landen waar het warm is. Maar juist in Scandinavische landen is buiten slapen erg populair. Ook in Nederland zie je steeds vaker babyslaaphuisjes, ook bij kinderopvang.

Baby's/kinderen, die buiten slapen:

- slapen langer
- slapen 's nachts ook beter binnen
- worden met een beter humeur wakker
- zijn minder vaak ziek.

Daar komen nog redenen bij zoals de gezonde buitenlucht en vitamine D.

Binnen de opvang word er kind-volgend gewerkt. Ik kijk naar de behoeftes van een kind. Dit betekend ook dat ik slapende kinderen in principe niet wakker maak voor 15.00/15.30. Ook om de rust van de kinderen niet te verstoren.

Hoofdstuk 7: Wasbaar luieren

Groene en bewuste opvang betekend niet alleen veel buiten zijn, maar ook duurzame en milieubewuste keuzes maken. Dus om het milieu, en ook om mijn portemonnee te sparen, gebruik ik in de opvang wasbare luiers.

Ten eerste zijn wasbare luiers beter voor het milieu als wegwerpluiers.

- Wegwerpluiers zorgen voor 1 ton afval per kind, wasbare luiers zorgen nauwelijks voor afval.
- Wasbare luiers stoten (zowel bij de productie als bij het wassen) 1,5 tot 2,5 keer minder CO2 uit dan wegwerpluiers.
- Daarnaast is er voor het produceren van de grondstoffen van wasbare luiers 7 keer minder land nodig dan voor het produceren van de grondstoffen dan voor wegwerpluiers.
- Bovendien worden voor wegwerpluiers per kind gemiddeld 6 bomen gerooid en wordt 67 liter ruwe olie verwerkt tot plastic.

Daarnaast zijn wasbare luiers ook goedkoper.

- Als ik de wegwerpluiers zou moeten afvoeren, betaal ik enorm veel KG in de container. Door wasbare luiers te gebruiken is dit gemiddeld maar 1 luier per kind per dag. Een stuk minder dus!
- Ook ouders/verzorgers is het goedkoper, want zij hoeven geen wegwerpluiers meer mee te geven voor hier. Dus alle luiers die hier niet gebruikt worden, zijn thuis 'extra' over.

De luiers worden goed gewassen. Eerst goed voorgespoeld, en daarna op 60 graden gewassen met een intensief programma. Ze zijn daarna weer helemaal schoon, en na het drogen weer klaar voor gebruik.

Sommige mensen zeggen dat het gebruik van wasbare luiers de ontwikkeling van het kind belemmerd, maar dit klopt niet. Kinderen met wasbare luiers ontwikkelen zich even snel als kinderen met wegwerpluiers.

Voor nog meer informatie is dit een fijne video:

https://www.youtube.com/watch?v=w8V_sayZgw0

Concreet betekend het dat er maar 1 luier per opvangdag mee gegeven hoeft te worden. Deze zal ik aan het eind van de dag om doen, voordat het kindje naar huis gaat.

Hoofdstuk 8: Jong ontmoet Oud

Het 'Jong ontmoet Oud' project is een project waarbij wij regelmatig op bezoek gaan bij de bewoners, dementerende ouderen, in het woonzorgcentrum. En daar gezamenlijke activiteiten ondernemen. Zoals spelletjes doen, liedjes zingen of knutselen.

De komst van baby's en peuters in een verzorgings- of verpleeghuis levert een belangrijke bijdrage aan het doorbreken van het isolement waarin veel ouderen verkeren. Het contact met de kinderen stimuleert onder meer de alertheid en communicatiebereidheid van de ouderen en biedt hun een vreugdevolle ervaring. Bovendien doen de kinderen op een ongedwongen wijze een beroep op het verzorgend vermogen van de ouderen.

De kinderen ervaren op hun beurt dat het leuk is om met de ouderen te spelen. En de onvoorwaardelijke aandacht van de ouderen heeft op hen een rustgevend effect. Ook draagt zo'n bezoek bij aan pedagogische doelstellingen. Zo kunnen de gesprekken die de kinderen met de bewoners voeren en de taalspelletjes die zij samen ondernemen bijvoorbeeld de taalontwikkeling van de peuters stimuleren.

Afgezien van de eigen grootouders, maken oude mensen tegenwoordig nauwelijks deel uit van de leefwereld van het kind. Door de kinderen in contact te brengen met ouderen, leren de kinderen respect te hebben voor mensen die anders zijn. Mensen met rollators en rolstoelen. Mensen die soms 'vreemde' geluiden maken. Mensen die rimpels hebben en bibberende handen.

De kinderen leren al snel dat de ouderen anders zijn en hun gedrag moeten aanpassen. Ze leren rekening te houden met de ouderen. En ze leren ook dat het belangrijk is om zorg en aandacht voor elkaar te hebben. Óók voor 'onze' grootouders die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen.

Gemiddeld gaan we 1 keer per maand op bezoek bij deze 'opa's en oma's'. Ik stem de activiteiten af, en bereid deze voor samen met de activiteitenbegeleidster van het woonzorgcentrum.

Hoofdstuk 9: Dragen

De kinderen in de opvang worden, indien gewenst, door mij gedragen in een ergonomische draagdoek of draagzak.

Het dragen van (jonge) kinderen heeft een flink aantal voordelen:

Goed voor de ontwikkeling

Als een kind ergonomisch gedragen wordt, dan neemt het lichaam van het kind zijn natuurlijke houding aan. Tijdens het dragen worden allerlei spieren gestimuleerd. Voor een baby is dit een heel fijne, ontspannen manier om te oefenen met rechtop zijn. Dit is goed voor de ontwikkeling van de heupjes, en ook word zo de ruggengraat het minst belast. De bewegingen die gemaakt worden tijdens het dragen helpen een baby om te oefenen met het gebruik van spieren en evenwicht.

Minder prikkels

Tijdens het dragen kan een kind zich afschermen tegen prikkels. Hij kan gemakkelijk 'weg kruipen'. Dit in tegenstelling tot liggend op de rug in de kinderwagen of zittend in de buggy. Ook zitten ze als ze gedragen worden op ooghoogte van andere mensen, en zo maken ze op een fijne manier kennis met de wereld. Het ziet hoe zijn ouder/verzorger reageert op verschillende mensen en situaties en kan dit al innerlijk nabootsen.

Handen vrij

Als een kind gedragen wordt, heb ik zelf mijn handen vrij. Op die manier kan ik me ook bezig houden met andere activiteiten. En mijn aandacht tussen verschillende kinderen beter verdelen.

Veilige hechting

Dragen draagt bij een veilige hechting en een goede band tussen mij en het kind. Het dragen zorgt voor een warm gevoel van geborgenheid en veiligheid. Ook het wennen gaat hierdoor sneller. Ook kan het dragen vaak zorgen voor een fijn momentje van rust voor het kind.

Hoofdstuk 10: De (jaar)feesten

Binnen de antroposofische kinderopvang vormen de jaarfeesten het ritme van het jaar. Door een terugkerende activiteit, op een zelfde voorspelbaar moment, weten kinderen wat er komen gaat. Dit geeft een gevoel van veiligheid en vertrouwen, waardoor kinderen ruimte krijgen om te spelen en te ontwikkelen. In het vieren van jaarfeesten wordt een respectvolle verbinding van kinderen met de natuur en het jaarverloop erkend, gevoed en ontwikkeld.

De jaarfeesten die ik vier zijn: Maria Lichtmis, Palmpasen, Pasen, Pinksteren, Sint Jan, Sint Michaël, Sint Maarten, Sinterklaas, Sint Lucia, Advent, Kerst en Oud & Nieuw. En natuurlijk vier ik ook samen met de kinderen hun verjaardag. Voor jonge kinderen is vooral de sfeer rondom deze feesten van belang. Bij vrijwel elk jaarfeest zingen we bijbehorende liederen samen en lees ik boeken of vertel ik verhalen die bij het feest passen

Een kleine samenvatting per jaarfeest:

Maria Lichtmis - 2 februari

Met Maria Lichtmis vieren we dat de dagen weer langer worden en dat er langzaam weer meer leven is. Het is nog winter en koud buiten. Af en toe ligt er nog een klein laagje ijs in de sloten. Maar de aarde word al wel een beetje warmer. Het is buiten ook al steeds langer licht. Het is net alsof de aarde roept: 'Wakker worden, komen jullie buiten spelen?' Het ijs begint langzaam te smelten en het water begint weer te stromen.

Op het stromende water laten we een kaarsje drijven. Een kaarsje in een walnootdopje dat gemaakt is met restjes kaarsvet uit de advent/kerst periode. Op deze manier sluiten we de donkere periode af. We hebben het kaarslicht nu niet meer nodig en brengen het naar buiten, de natuur in. Zo verwelkomen we de lente en maken we de wortelkindjes, de bloembolletjes wakker.

Ik vertel het verhaal over een sneeuwkllokje in een bolletje wat als eerste naar buiten komt. En dan kunnen we langzamerhand op zoek gaan naar sneeuwkllokjes, krokussen en narcissen.

We eten pannenkoeken, die staan voor de zon die groot en rond is, goudgeel en warm. De zon die vanaf nu ook steeds meer uren aanwezig zal zijn.

Palmpasen - 1 week voor Pasen

Palmpasen. Het einde van de winter. Het is lente. De zon komt exact in het oosten op en de dagen worden langer tot we Sint Jan vieren. Sneeuwkllokjes, Narcissen, krokussen en Hyacinten poppen overal op langs de kanten van de weg.

We rijgen rozijntjes en gedroogd fruit. En hangen deze, samen met mooi gekleurde linten crêpapier, aan onze Palmpasen stokken. Bovenop de stok zetten we een zelfgebakken broodhaantje.

Pasen - Zondag na de eerste volle maan in de lente

Pasen is het eerste grote lentefeest van het jaar. We vieren het nieuwe leven. We kijken naar de knoppen aan de bomen, zien hoe kuikentjes uit hun ei komen en de lammetjes dartelen in de wei. Trekkende vogels komen terug uit het zuiden. En de koeien gaan na een lange winter binnen, weer dansend naar buiten. De dagen zijn nu langer dan de nachten.

Buiten zoeken we eieren. Meestal tijdens ons jubileum-paasfeest met álle ouders en kinderen uit de opvang. Dan lees ik ook een mooi paasverhaal voor en zingen we paasliedjes. Ook krijgen de kinderen dan hun zelfgemaakte palmpasenstok waar een broodhaantje op geprikt mag worden.

Pinksteren - 50 dagen na Pasen

De bermen en weilanden staan vol met klaprozen, boterbloemen en vergeet-me-nietjes. De aarde staat in bloei. Duifjes koeren en bijen vliegen af en aan. Het is het moment waarop de vruchten gaan groeien. De zomer komt er aan.

De duif is het symbool van Pinksteren. Hij is een beeld van vrede en belofte.

Pinksteren roept op om vrede te sluiten. Om het jawoord te geven aan elkaar, en aan jezelf. Jezelf te accepteren met alles wat je hebt en niet hebt. Met je lichte en je donkere kant. Want door vrede te sluiten met jezelf zal je vrede kunnen sluiten met de mensen om je heen.

Tijdens Pinksteren maak ik voor de kinderen een bloemenkransje van crêpapier voor in hun haar. En in witte kleren dansen we dan samen om de meiboom en zingen we over de 'Fiere Pinksterblom'.

Ook plukken we vlierbloesem, en maken daar vlierbloesemlimonade van. Als we tijd hebben bakken we samen een echte pinkstertaart. En daarna genieten we van onze zelfgemaakte pinkstertaart en vlierbloesemlimonade.

Sint Jan - 24 juni

Sint Jan is het midzomerfeest. We vieren de komst van de zomer. De zon staat op zijn hoogst. De natuur is op haar mooist en vol overvloed. Sint-Jansdag is de tegenpool van de kerstnacht. We gaan naar buiten, de vakantie komt er aan.

Bij Sint Jan horen bloemenkransen. Samen gaan we op zoek naar lange grassen en kleurrijke bloemen die overal staan. Zorgvuldig word ieder bloempje uitgezocht en in een mandje gelegd. Van de het lange groen vlecht ik mooie kransen. En daarna vlechten we er samen de bloemen doorheen die het kind zelf heeft uitgezocht.

Met de mooie bloemenkrans springen we over vuur. Het vuur staat symbool voor de hoogste zonnestand van het jaar. Er is kracht en moed nodig om er overheen te springen. We bakken en eten pannenkoeken, die zijn ook rond en goudgeel, net als de zon. De pannenkoeken eten we op tijdens een fijne picknick, buiten in de natuur. Waar we natuurlijk ook Sint-Jans liedjes zingen met elkaar.

Sint Michaël – 29 september

Op 29 september is het Sint Michaël. Dan vieren we ook de oogst. De tijd van groeien en bloeien is voorbij. De aarde trekt zich langzaam weer terug. Bomen laten hun zaden los, overal liggen kastanjes, eikels en beukenootjes. Bomen hangen vol met appels en peren die geplukt kunnen worden. En daarna gaat de natuur zich klaar maken voor de winter.

We plukken appels uit onze eigen appelboom en daar maken we appelmoes van. Ik heb een appelschiller zodat alle kinderen kunnen helpen bij het schillen van de appels. We doen de appels in een grote pan die we op het vuur zetten, en langzaam begint de kamer heerlijk te ruiken.

Sint Michaël gaat ook over durf en over moed. We maken een draak van zand, die we daarna gezamenlijk verslaan. En ook bak ik 's morgens met de kleintjes een brooddraak waar we in de middag heerlijk samen van smullen.

Als het weer een beetje mee zit gaan we naar buiten om te vliegeren. Dan voelen we de sterke herfstwind trekken aan de vlieger.

Verder vieren we vooral de herfst, niet alleen op 29 september, maar ook daarna. We zoeken eikels en kastanjes, we zingen herfstliedjes, staan even stil bij spinnenwebben, en springen in plassen.

Sint Maarten – 11 november

Sint Maarten is het feest van geven en delen. Het is het eerste lichtfeest na de zomerperiode. Terwijl het buiten kouder en donkerder word, brengen de kinderen op 11 november met hun lampionnen het licht naar iedereen.

Ik vertel het verhaal van Sint Maarten, die zijn warme mantel met zijn zwaard in tweeën sneed en de helft aan een arme bedelaar weg gaf. Sint Maarten is veel meer dan alleen liedjes zingen langs deuren om snoep op te kunnen halen.

Je lichtje in andermans duisternis laten schijnen en oog hebben voor elkaar. Zonder je hele mantel weg te geven en jezelf te vergeten. Is best een hele uitdaging.

We hollen pompoenen en andere knolgewassen uit en daar gutsen we mooie figuurtjes in. Met een lichtje er in hebben we een prachtige lantaarn. En van de inhoud van de pompoenen en knollen maken we een heerlijke soep voor bij de lunch. En natuurlijk word er een lampion geknutseld om op 11 november 's avonds mee langs de deuren te kunnen gaan.

Sinterklaas – 5 december

Sinterkaas wordt tegenwoordig door de maatschappij, naar mijn idee, veel te groot en te commercieel gemaakt.

Het Sinterklaasfeest is het feest van de schenkende Goedheiligman. Die, als iedereen slaapt, over de daken rijdt om geschenken naar de aarde te brengen voor alle kinderen. Het feest van geven en ontvangen. In een fijne gezellige sfeer van vreugde, blijdschap en magische verwondering.

Ik vind het dan ook heel belangrijk om tijdens de (voor jonge kinderen toch zo spannende) sinterklaasperiode, de rust en warmte te bewaren. Samen rollen we pepernootjes terwijl we samen lieve Sinterkaasliedjes zingen. En als die in de oven zitten, en het in huis begint te ruiken naar speculaas, lees ik fijne Sinterklaasverhalen onder een dekentje op de bank.

Extra activiteiten laat ik vaak een beetje afhangen van hoe dit bij de situatie en/of de kinderen past.



Advent – vanaf de 4^e zondag vóór kerstmis

Vier zondagen voor Kerstmis begint de adventstijd. Meestal valt de eerste adventszondag op de laatste zondag in november. Iedere week staat een van de vier natuurrijken centraal. De 1^e advent is voor de stenen, minderalen en kristallen. De 2^e advent is voor de planten en de bomen. De 3^e advent is voor de dieren. En de 4^e advent is voor de mensen. Ook wordt er elke week een (extra) kaars aangestoken. In de adventstijd keren we naar binnen. We zorgen voor 'rust en stilte' tijdens de toch wel 'drukke decembermaand'.

We kunnen verschillende activiteiten doen tijdens de adventsperiode. Zelf (advents)kaarsjes maken. Sterren vouwen van doorschijnend vliegerpapier. Een appelkaarsje maken. Appeltjes drogen. Een advent spiraal maken en samen lopen.

Sint Lucia – 13 december

Middenin de stille adventstijd verlicht Sint Lucia de donkere midwinterdagen. De dagen zijn kort en donker, maar het feest brengt het licht.

Sint Lucia is niet zo'n groots feest in Nederland als bijvoorbeeld Sinterklaas en Kerst, misschien daarom dat ik het juist wel een heel fijn en lief feest vind.

Tijdens het zingen van het liefste Lucia-liedje, bakken we sterrenkoekjes en/of gele broodjes die we uitdelen. Een lange witte jurk en een kroon met 4 brandende kaarsen (geen echte) of een sterren puntmuts op het hoofd, maken het Luciafeest compleet.

Kerst – 24, 25 en 26 december

Kerst, het midwinterfeest.

Ik vertel het kerstverhaal. Aan de hand van houten figuren. Ik vertel over een man en een vrouw die op een lange winterreis gingen. Toen ze aankwamen was er geen plek voor hen om te overnachten. De historische en religieuze context laat ik achterwege. Ik heb het vooral over de stal, de herders, de engelen en de geboorte van een kindje. De geboorte van nieuw leven. We spelen het kerstverhaal na. We bakken kerstkransjes of andere kerst lekkernijen. We zingen kerstliedjes bij de kerstboom. We kunnen kerstkaartjes maken om te versturen. We maken een kerststukje. En een uitje naar het tuincentrum mag in de kerstperiode natuurlijk ook niet ontbreken

Oud & Nieuw – 31 december en 1 januari

Oudjaar is natuurlijk altijd op 31 december en wordt vooral 's avonds binnen het gezin gevierd. Dit doe ik natuurlijk niet met de kinderen.

Toch vind ik het altijd wel mooi om even stil te staan bij het oude jaar en het nieuwe jaar wat we straks in gaan. Samen bakken we in de week van het oude jaar kniepertjes. Samen met de kinderen rol ik kleine balletjes van het deeg, wat we later in het ijzer plat drukken. Na een paar seconde komt er een plat en knapperig koekje uit.

Het kniepertje is eigenlijk een uitgerold nieuwjaar rolletje. Het dunne platte koekje staat voor het uitgerolde jaar. Ook maken we nog een paar rolletjes. Deze zijn opgerold en staan voor het nieuwe jaar. Je kan niet zien wat er in zit, je kan nog niet zien wat het nieuwe jaar te bieden heeft.

We halen herinnering op uit het afgelopen jaar. En we bespreken welke dingen we in het nieuwe jaar zouden willen doen/behalen. Het is mooi om het hier samen even bewust over te hebben.

Verjaardagen

Naast alle mooie jaarfeesten vieren we natuurlijk ook de verjaardagen van de kinderen. Het verjaardagsfeest van een kind is een moment waarbij aandacht is voor dit ene unieke kind en zijn eigen levensverhaal. Jarig zijn is voor de meeste kinderen een groot feest. Ik vind het belangrijk om de verjaardagen van de kinderen op een mooie, respectvolle, intieme en liefdevolle manier te vieren. Dat doe ik op de onderstaande manier;

Op de eerstvolgende werkdag voor of na de verjaardag van een kind, vieren we samen de verjaardag. Hier maken we een bewust en gezellig moment van.

Met z'n allen gaan we aan tafel waar ik de verjaardagsring neer zet. Het kind mag zijn cijfer zoeken en in de verjaardagsring steken. We tellen hoeveel kaarsjes er in mogen, en die zetten we er dan ook samen in. En dan mag het kind zijn verjaardagsring verder versieren met overige stekers.

Daarna is het tijd om de kaarsjes aan te steken. Terwijl ik de kaarsjes aansteek, vertel ik per kaarsje (leeftijd) een stukje van over het kind. We eindigen met het laatste kaarsje wat staat voor de desbetreffende verjaardag. Daarna zingen we samen een verjaardagsliedje waarna de jarige de kaarsjes gecontroleerd uit mag blazen.

Hoofdstuk 11: Professionalisering

Om dit werk te kunnen en mogen doen heb ik de nodige diploma's moeten halen. Ik heb mijn diploma voor 'gespecialiseerd pedagogisch medewerker niveau 4' gehaald. En uiteraard ben ik geschoold in EHBO+reanimatie voor kinderen en zuigelingen, welke ik elke 2 jaar herhaal. .

Ook ben ik in het bezit van een VOG (verklaring omtrent gedrag). Deze is afgegeven volgens de wet Justitiële gegevens. Met deze VOG ben ik ingeschreven in het personenregister Kinderopvang. Dit betekent dat ik met deze inschrijving continu word gescreend.

Naast de 'verplichte' documenten, vind ik het heel belangrijk om mij te blijven verdiepen en te ontwikkelen als het gaat om (de opvoeding van) het jonge kind. Hiervoor volg ik regelmatig cursussen en bijscholingen. Deze kan je vinden op mijn website. Ook ben ik sinds 2019 werkzaam als draagconsulent.

Bronnenlijst

Voor het maken van dit pedagogisch beleidsplan heb ik onder andere de volgende bronnen gebruikt:

- Titel: Pedagogisch Werker Kinderopvang – SAW 4
Uitgeverij: Angerenstein
ISBN: 9789085241409
- Titel: Pedagogisch kader Kindercentra 0-4 jaar
Auteur: Elly Singer en Loes Kleerekoper
Uitgeverij: Bohn Stafleu van Loghum
ISBN: 9789035230552
- Titel: Ontwikkelingsfasen van het kind
Auteur: Bernard Lievegoed
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9789060384923
- Titel: Leven met het jaar
Auteur: Christiane Kutik
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9062383661
- Titel: Het hele Jaarfeesten
Auteur: Lisa Wade & Daan Rot
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9789060387924
- Titel: Het hele jaarfeesten, Lente en Zomer
Auteur: Lisa Wade & Daan Rot
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9789060388617
- Titel: Spel, spelen en speelgoed
Auteur: Loïs Eijgenraam
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9789060388303
- Titel: Liefdevolle begrenzing
Auteur: Loïs Eijgenraam
Uitgever: Christofoor
ISBN: 9789060388044